

سیستم سه‌بندی کالاها؛ ضرورت‌ها و نقاط ضعف

چنین شدید که اندر روزگار... هفت سال در جهان فقط بود برکات از آسمان بریده گشته بود فرموده صالح را تا فله‌هایی که با داشتن می‌فرودند و پشمی و وجه صفه می‌داشتند و از بیت‌المال و خزانه درویشان را باری می‌گرفتند چنانکه در همه سلطنت او در آن هفت سال پنج تن جز کسکی نمرده بود بدین سبب که با کاشفان معاش کرده (۱) هدف خواهد نظام الملک از نقل این حکایت، نه واقع‌نگاری و داستان‌سرایی بلکه تعلیم آداب ملکداری است. خواهد چنان نقل این حکایت به لزوم مداخلت حاکم در تعیین معاش مردم بویژه در دوران فساد و کسبایی اشاره کرده است.

کسبایی و وضع مستمری بوده مردم به کالاهای اساسی از مسائلی است که جماع تسلی از بند تشکیل بود با آن روپرورد بوده‌اند این معضل به هنگام بروز پدیده‌های نظیر سیل و زلزله و کاهش تولیدات داخلی و در واقع جنگ تشدید شده و مردم در امر تهیه معاشات اولیه خود با مشکلاتی درجهان روبرو می‌سازند اما تا پیش از قرن حاضر بویژه به هنگام وقوع حوادثی نظیر جنگ که طی آن قدرت حاکمان مورد تهدید قرار می‌گرفت جز در مواردی مندرجه ساله تا نین نیز استیجاب می‌کردند تا سوزی دولتها مورد توجه قرار نمی‌گرفت و در جهان غرب نیز به دلیل پذیرفتن نظریه‌های اقتصاددانان کلاسیک که با هرگونه مداخلت دولت در امر اقتصاد مخالف بودند چنین موشفاهتی امر را در رقابت بردها به شمار نمی‌آورد.

با پایان یافتن قرن نوزدهم، همراه با با گذشتن به قرن بیستم تجربه برخی از کشورهای اروپائی مانند آلمان زمان بیستارگانه این وضع را تا حدی تعدیل کرده و نظام جنگ جهانی اول، جریان حوادث، مداخلت دولت در امور اقتصادی را اجتناب ناپذیر ساخت. مساله تعیین مالی جنگ، بردها را وادار کرد که در همه امور جز در همه جنبه‌های بی‌سوی برنام‌ریزی و کنترل اقتصاد حرکت کنند همه طرفهای مناسجه مالیات‌ها و جیمه‌دهی وضع کرده و به منظور سودهای پادارده ناشی از جنگ برای گروهی خاص، مالیات بر سود افزایش یافت. مالیات بر اجناس لوکس و تصحیل، به منظور جلوگیری از حرکت طرفی‌های دولتی، مراد از کالاهای اساسی به سوی این قبیل تولیدات، مقرر شد و بالاخره تعیین مواد غذایی و کنترل دولت بر این قبیل و مواد غذایی قیمت گذاری و سهمیه بندی شد (۲)

در این بین با آغاز جنگ تحمیلی در شهریورماه ۱۳۵۸، سیستم سهمیه بندی مواد غذایی اساسی در کشور برقرار شد که تاکنون نیز ادامه دارد هدف این مقاله ارائه تصویری کوتاه از سابقه سیستم سهمیه بندی، بررسی عملکرد آن در ایران است.

سابقه سیستم سهمیه بندی در ایران و جهان

مخالفان آن اشاره شد که در جنگ جهانی اول تغییرات بسیاری را در جامعه اروپا و نیز در متفکران اقتصادی و اجتماعی آن بوجود آورد که این تحولات به مراتب بیشتر از آنچه جنگ تمام اروپا و سیستم اقتصادی اروپا را که جتنی بر سرمایه‌داری آزاد عدم مداخلت دولت در امور اقتصادی بود در بسیاری از موارد تاگزیر از پذیرفتن برنام‌ریزی دولتی برای اداره امور و سوق دادن ثروت، منابع و اشتغال، بلندتر از انتظام اقتصادی واحد بود.

مخالفان آن جنگ هر یک از دولتهای دیگر، صاحب سلسله تشکیل‌یافته شدند که مشتمل بر حیات‌های مندرجه، افراط، شوراها و کمیسیون‌های برای حل مشکلات ساختن اقدامات جنگی دولت بود.

هدف این بود که از کلیه منابع کشور به نحوی استفاده کرد که حداکثر منابع هاید شود در این میان موضوع تعیین و عرضه مواد غذایی از خارج یا خودکام کلیه کشورهای کشورهای جنگ به دست استثنای ایالات متحده آمریکا و فرانسوی و آره گنده مواد غذایی از خارج جنگ بسیار جدی بود این امر منجر به افزایش مداخلت دولت در کنترل تولیدات مواد غذایی شد این مواد قیمت گذاری و سهمیه بندی شد و برخی مری از قضا تها در روزهای مشخصی فرودخانه می‌شدند تهیه کالاهای مورد نیاز مردم غیر نظامی یا اجناسی که صرفاً جنبه تصحیل داشت به حداقل رسید تبلیغ کارخانه بدون موافقت دولت نیز ممکن شد نظارت بر کلیه امور بازرگانی خارجی، به صدها ده‌ها کارمتر و تعیین نظریه‌های مالی جنگ، کنترل و افکار کرده که به نحو بیش‌تر و همه جانبه‌تری به سوی برنام‌ریزی و کنترل اقتصاد حرکت کنند این برنام‌ریزی و کنترل در جنگ جهانی دوم بسیار جدی و جدی‌تر به صور ادوار گامگشاه شد و سهمیه بندی کالاهای مصرفی به خصوص مواد غذایی عرضه کشورها هم آمریکا و انگلستان (موضوع اصلی سرمایه‌داری و اقتصاد آزاد) برقرار شد (۳)

سابقه ارائه شده در جنگانی که جهان دیگر جنگ اول شد ایران از مریح مریح و جهانی و اوضاع اقتصادی و وضع می‌بود و چون جنگ جوی در کشور و کشاید شدن ایران به جنگ موجب افزون شدن بلخشی و پریشانی کشور و مردم شد از جمله

تأثیرات مهلک جنگ جهانی اول بر کشور مرگ بیش از ۲۵ درصد کشاورزان استان تهران بر اثر گرسنگی و ۲۰ درصد از جمعیت ۵۰ هزار نفری شیراز بر اثر شیوع بیماری بود (۴)

در جریان این جنگ دولت وقت هیچ مداخلتی در اوضاع نکرده و امر را لغت مداخلت را نیز نداشتند. در نتیجه این اوضاع بود که اقلام ضروری و مورد نیاز مردم به شدت کمباب و بهای اقلام مورد نیاز به صاف شدت دوره افزایش نهاد بطور مثال در این دوران قیمت نان ۹۰۰ ری، برنج ۱۱ ری، نفت ۲ ری و روغن ۲/۴ ری و سایر اقلام (۵) کاهش و زوال محصولات و قطع رهاهای ارتباطی، فقط همه جنبه‌های این باعث شد از این رو است که سایکس در ۱۹۱۸ میلادی می‌نویسد:

حاصلی و گردن سرتاسر سلطنت را فرا گرفته و مواد غذایی و اجسام را به نابودی کشانده است. در این سال در استان تهران به پیش خرد مردم که یک چهارم کشاورزان در جریان گرسنگی از گرسنگی مرده‌اند (۶)

در جنگ جهانی نیز ایران علیرغم میل خود به جنگ وارد شد و به این وسیله بار دیگر با مشکلات بسیاری مواجه شد

افزایش شدید هزینه‌های فروش ۱۹۱۴ در سال ۱۳۳۳ به میزان ۲/۵ برابر نسبت به سال ۱۳۱۸ و نرخ تورم ۲۶ درصدی در سالهای جنگ نشانده‌ای از وضعیت وضع و تاوکار اقتصاد ایران در آن دوران است.

در جریان جنگ دوم جهانی دولتمردان و حاکمان سیاسی وقت به لحاظ گران و کمبود، اقلام اساسی و اقلام - در اول - و شاید به دلیل خاطره بدی که از اوضاع کشور در جنگ اول می‌نقلی می‌شدند، اقداماتی در چند کم اثر و ناقص در جهت تعیین کالاهای اساسی مردم و بطور کلی راه اندازی برخی‌های اقتصادی کشور انجام دادند. این جمله این اقدامات تشکیل کمیته خواربار در مهرماه ۱۳۲۰ یعنی تقریباً یک‌سوم پس از ورود ایران به جنگ (۷) با به تعیین بهتر درود جنگ به ایران را می‌توان نام برد. همچنین در این دوران به لحاظ کمبود و گرانی نفت و شکر که به طرز سرخی در کشور پدید آمد این کالاهای سهمیه بندی شد.

معن آنگهی اعلام سهمیه بندی نفت و شکر در مداخلان چنین است:

بهرای آسایش اهالی، پخش نفت و شکر جیره بندی شده و از طرف مأمورین کارتهای مخصوص در هر خانه مطابق قیمت حذف شده که در ساعت‌های معین به شهروان رفته و در هر خانه در اوقات دارنده (۸)

در همین زمان، روزنامه اطلاعات در این باره چنین نوشته: مشهوری تهران و افکار کلی آمار برای وضعیت اهالی از حیث تهیه نفت و شکر مشغول تهیه مقدمات پخش کارتهای جیره بندی می‌باشد... (۸)

همچنین دولت در آن زمان در مورد توزیع نان و جلوگیری از خروج کالاهای مورد نیاز مردم از کشور برنام‌هایی را به اجرا درآورد و برای این اقدامات به لایحه - از جمله یافت بندت تأسیسات سنگدانه آبریز، کمد، مداخلت درهای متعلقه در امر باشتی کشور و مجبور و سهمیه بندی، تأثیر جهانی باقی نگذاشت و نتیجه آن این بود که قیمت شکر در بازار سیاه تا کیلویی ۱۲۰ ریال افزایش یافت.

با این وجود وضع کشور از در لحاظ بهتر از اوضاع آن در جریان جنگ جهانی اول بود.

جنگ تحمیلی

با شروع جنگ تحمیلی در ۲۹ شهریورماه ۱۳۵۸، بهره‌ر واقعی اقتصاد معکوب به ننت که میراث شوم رژیم سابق به شمار می‌رفت پستی از پیش آشکار شد و اقتصاد کشور، در لحاظ ساختاری تقریبی در آن به دورتر نهانده بود با مشکلاتی اساسی و جدی درود شد (۹)

کمبود ذخایر ارزی کشور، توقف تولیدات و پلاستیک‌ها، اختلاف در تأمین و توزیع سرود نیاز مردم و وسعت‌دهی کمش تولیدات مصرفی به علت وابستگی صنایع و کمبود مواد اولیه، تهیه شکر ذخایر کالاهای اساسی مورد نیاز مردم از جمله گندم و تصحیل برنارهای و دامسازی و به دلیل کمبود خوراک دام و طیور، امتناع از تصحیل کشیداری از قبیل حمل کالاهای به بنادر ایران به پیمان عدم آمیخته، کمبود وسائل حمل و نقل و محدودیت کشش باغفر و صنایع سرب سربوت کششی و افزایش حجم نقدینگی در جامعه - در این مشکلات بروزند.

از سوی دیگر با کاهش درآمد و لغایر ارزی بر اثر کاهش فروش نفت و ضرورت تعیین نیازهای جنگ داخلی به منظور افرای دشمن از مناطق تحت اشغال، کاهش درآمدها که همواره حاصل بقصد شدن فرامیادها ارزی بود امری ضروری و اجزایی به

سال	مجموع	بازسازی طرح سهمیه بندی		طرح سهمیه بندی		مصارف واریزات
		توسعه	تعمیرات	تعمیرات	تعمیرات	
۱۳۵۸	۱۱۹۹۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۷	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۶	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۵	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۴	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰

مبالغ قراردادی در تریله و مصرف شده و فکندگی صورت اعزام اراضی طرح توزیع مالتای ۱۳۵۸-۱۳۵۷ در صورت اراضی مصرف شده و فکندگی

نوع قرارداد	مجموع	مصرف شده		مبلغ کل	سهم
		مصرف شده	مصرف نشده		
۱۳۵۸	۱۱۹۹۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۷	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۶	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۵	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰
۱۳۵۴	۱۳۷۰۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰	۱۳۷۰۰۰۰

۱۱) جدول گزینج، فدر، انبار و انواع طرحهای اراضی

❁ در خلال جنگ جهانی دوم سیستم سهمیه بندی کالاهای اساسی در کلیه کشورهای درگیر در جنگ برقرار شد.

❁ در طول جنگ جهانی اول دولت وقت ایران هیچ دخالتی در امور اقتصادی نکرد و در نتیجه قیمت نان ۹ برابر، شکر ۱۱ برابر، نفت ۴ برابر شد.

❁ با اجرای سیستم سهمیه بندی و کنترل مصرف تا پایان سال ۶۲ بیش از ۱/۵ میلیون تن از واردات قند و شکر کاسته شده که به معنی ۱/۴ میلیارد مارک صرفه جوتی ارزی است.

اهرامی طرح سهمیه بندی، واردات کالاهای که مصرف طرح سهمیه بندی بوده است، کاهش قابل توجهی داشته است و در لیب برای اثبات این مساله دوتیرته از کالاهای سهمیه بندی شده را مورد بررسی قرار می دهیم

اثرات سیستم سهمیه بندی بر مصرف کنندگانش

با برقراری سیستم سهمیه بندی در مورد قند و شکر از میزان مصرف این کالا به شدت کاسته شد که این امر بطور مستقیم در واردات آن تاثیر گذاشت. برای نمونه کاهش را بیشتر بشکلیم لازم است تا توضیحی در مورد مصرف این کالا در کشور داده شود. مصرف قند و شکر در ایران در مقایسه با سایر کشورهای اروپا و آمریکا و انگلستان و همچنین ششایلی با کشور ما تفاوت شگرفی میزان مصرف در کشور ما است. در حالی که مصرف میانگین مصرف شکر در جهان حدود ۲۸/۵ کیلوگرم در هر تن است، میزان سرتانه مصرف شکر در کشور ما در حدود ۲۸/۵ کیلوگرم بود. جدول شماره ۱، مقایسه مصرف شکر در ایران و مقایسه آن با مصرف سرتانه شکر در جهان را نشان می دهد. از سری دیگر بر سه خصوص مصرف شکر در ایران با افزایش قیمت نفت در بازه های جهانی ملاحظه بود است. یعنی در حالیکه در سال ۵۷ (یعنی در افزایش قیمت نفت) مصرف سرتانه ۲۷/۵ کیلوگرم بود، در سال ۵۸ این رقم به ۳۷/۶ کیلوگرم افزایش یافته است.

این میزان که چه به لحاظ رشد غیر موزون آن و چه به لحاظ میانگین مصرف سرتانه جهان، مورد ملاحظاتی بود با برقراری سیستم سهمیه بندی قند و شکر به ۳۷/۶ کیلوگرم در سال ۶۲ شد. کاهش یافته در حدود ۱۴ هزار ۱ میلیون مصرف قند و مصرف سرتانه در زمان سهمیه بندی را نشان می دهد. در همین حال گویای میزان مصرف سرتانه و مصرف کل در صورت عدم اجرای سیستم سهمیه بندی است. کاهش مصرف سرتانه و وارداتیجه مصرف کل قند و شکر موجب شد تا واردات آن از ۱/۷۸۸۰۰۰۰ تن در سال ۵۸ به ۵۸۰۰۰۰ تن در سال ۵۹ و ۱۱۹۰۰۰۰۰ تن در سال ۶۱ کاهش یافته در همین میزان مصرف قند و شکر که در سال ۶۲ معادل ۱۱۹۰۰۰۰۰ تن بود در صورت عدم اجرای طرح سهمیه بندی با توجه به رشد قیمت و نتیجه رشد ۲۵ ساله مصرف و پیش از این ۱/۷۸۸۰۰۰۰ تن رسید که به معنی مصرف رده عیارت صحیح واردات یعنی ۵۰۰ تن واردات شکر اصلاح می باشد. لازم به یادآوری است که نیاز مصرف در سال ۶۲ حدود ۱ میلیون تن بود است. در نتیجه مصرف در این سال ۵۸ تا پایان سال ۶۲ واردات قند و شکر که در لیب اجرای این سهمیه ۱/۵۷۲/۳۹۶ تن کاهش یافته است که به معنی صرفه جویی بیش از ۶۲ میلیون ریال و یک میلیارد ۴۰۰ میلیون مارک تنها در طول ۲/۵ سال می باشد (۹) و همچنین است که این میزان تا در واردات یعنی تا اواسط سال جاری بسیار بیشتر از این مبلغ است.

مصرف و فرآورده های صنعتی و اراضی

شروع جنگ جهانی و آسیب دیدن پالایشگاههای کشور و پالایشگاه آبادان که حدود ۵۰ درصد تولید داخلی کشور را برعهده داشته موجب شد تا بخشی از فرآورده های نفتی ضرورتی که کشور از طریق واردات نفتین شود نیاز به واردات به همراه تکنیکهای جدید انرژی، موجب شد تا کاهش مصرف مورد توجه مسئولین قرار گیرد. به همین منظور چند اقدام شده در فرآورده های نفتی سهمیه بندی شد.

چیزه بندی فرآورده های نفتی موجب کاهش مصرف شد و با حداقل ۲۰ درصد شتابان مصرف این مواد جلوگیری کرد. تکنیکی که روند شتاب آلود مصرف فرآورده های نفتی گویای این واقعیت است که طی در صورت عدم وجود جنگ نیز لغام این روند، می توانست در جهت پیشرفت اهداف واردات و رشد فرودسته کشور و حفظ این سرمایه ملی لغامه باشد.

شمار می رفته
- این رقم به در واقع جنگ کشور مزین به کالاهای اساسی مانند زرد بود و رو بود
- کاهش ذخایر و واردات نفت و زرد کاهش واردات
- لغامین نهادهای ضروری و با احتیاج عمومی مردم
- مطابق با زرد و گرانی ناشی از مسائل اقتصادی و وقوع جنگ
- مطابق با وارداتی که موجب کندی در تولید و مصرف از سوی گروه اندک می شد.

یعنی یعنی این مسائل در حلقه اول جنگ موجب شد تا دولت شهید بهایی اطلاعاتی را در جهت مطابق با این مسائل و نیازمندی های که به سرعت پدید می آمد طرح ریزی و اجرا کرد. این امر اسفند دولت شهید بهایی، کالاهای ضروری را سهمیه بندی کرد و هر چه به قدر کم از کالاهای اساسی در این طریق آغاز شد. اجرای این سیستم در چند ساله اخیر در همان حال که اثرات مهم در مقابل توجهی بود اقتصاد کشور بر جای گذاشته با تصحیح و کمیته های نیز زود بود است که در این وضعیت سر شده است. مسلمان و مذهبیان آن بسیار مورد بررسی قرار گرفت.

محاسن سیستم سهمیه بندی
مهمترین اثرات و محاسن که اجرای سیستم سهمیه بندی به همراه داشته است را در عناوین ذیل می، توان جستجو کرد
مطابق با افزایش واردات
اصلاح شکر توزیع و رفاهین حداقل نهادهای مردم
مطابق با زرد و افزایش قیمتها

۱- مطابق با افزایش واردات:

روز جنگ شموله و بطور کلی موجب پاره های عکس العمل ها و نگرانیها از سوی جامعه می شود. از جمله این عکس العمل ها و تاثیرات روانی جنگ گرایش مردم به جمع آوری و ذخیره سازی کالاهای ضروری و حتی در پارهای موارد کالاهای غیر ضروری است.

علاوه بر این گرایش، سوجوبان و فرصت طلبان نیز در چنین شرایطی، برای غلبت و شتابان و احتکار مردم مورد نیاز مردم، به این گرایش و به نیاز مصرفی جامعه اقدام می زنند.

به در صورت گرایش عمومی جامعه، حرکت فرصت طلبان به اصلاح شکرانی ناشی از جنگ در مصرف مردم بالا رفتن تعدادی کل در جامعه می شود. به دلیل تلاشهای کشور در کنترل و توزیع اقتصاد آن به خارج وابسته بود است به خرید مردم افزایش واردات شد.

افزایش واردات در حالی صورت گرفت که کشور در حال جنگ از سوی با کاهش فرآورده های نفتی در این سالها و افزایش نهادهای ارزی به منظور لغامین نهادهای ملامین زود بود به بنابر این در چنین وضعی ضروری بود تا واردات لازم حفظ می شود و در لیب اول کاهش پاید و مصرف و توزیع کالاها بر طبق یک روال صحیح صورت پذیرد. مخالفت و کنترل دولت در توزیع و فرآورده های سهمیه بندی که در مورد مصرفی از کالاهای اساسی مانند در این رساله بسیار مورد توجه است. توضیح اینکه در جامعه مصرفی مایلش همی در مصرف و واردات غیر ضروری تشکیل می داد و بنابر این کاهش و تنظیم کردن این مصرف و از جمله مصرف لغامی اثر همی در زندگی روزمره مردم بهای نمی گذاشت.

به در صورتیکه این سیستم به شکل کامل و جامع و فراگیر اجرا شد با این حال تولید و واردات کشور را به دنبال داشته است. آثار و فواید گویای این مساله هستد که پس از

چون شماره ۲، میزان مصرف برقروده های معنی و از سال ۵۸ تا ۶۰ نشان می دهد.
 آمار نشان می دهد که مصرف بهترین که در سال ۵۸ به ۸۸ هزار بشکه در روز بالغ می شده
 است به دلیل فراروی سیستم سهمیه بندی در سال ۶۱ به ۷۸ هزار بشکه در روز تقلیل
 پیدا کرده است.

میزان مصرف این فرآورده نفتی پس از نگر سهمیه بندی و عرضه آزاد آن در اواخر
 سال ۶۱ به شدت افزایش یافت و در سالهای ۶۲ و ۶۳ میزان مصرف حتی از میزان مصرف
 در سال ۵۸ نیز فراتر رفته و در سال ۶۳ به ۱۱۳ هزار بشکه در روز بالغ شد.
 لغو واردات رسمی نشان می دهد که میزان مصرف بهترین از سال ۵۷ به این سر
 داده بود. متوسط سالانه ۱۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. با احتساب این
 میزان رشد سالانه مشخص می شود که در صورت عدم اجرای سیستم سهمیه بندی
 در سالهای ۵۸ - ۶۰ و ۶۱، میزان مصرف در سال ۶۲ به ۱۶۰ هزار بشکه در روز
 می رسید. افزایش بیکاره پس از رفع سهمیه بندی، شاهد صحت این مدعاست.
 کاهش مصرف شامل بنای کالامایی که سهمیه بندی شده است به حد ۶ میلیون و چگون
 نمونه پودر رخشوشنی از جمله این کالاهاست که به دلیل تولید مازاد آن در ۶ ماهه اول
 سال ۶۲ و ۶۳ وارد کشور شد که ۶۵ کالاهای مشمول طرح سهمیه بندی کالاهای بوده است به
 ترتیب ۱۰۱۸ و ۱۱۱۲ و این پودر رخشوشنی به خارج صادر شده است.

و از محل صادرات آن به ترتیب ۷۱ و ۶۹ میلیون ریال تصبب کشور شده است. هر
 حالیکه در ۶ ماهه اول سال ۶۲ که این کالا مشمول سهمیه بندی نبوده است، تنها ۲۰ تن
 پودر به ارزش یک میلیون ریال از این کالا صادر شده است (۱۰)
 با این ترتیب می توان نتیجه گیری کرد که در صورت فرآوری بدون طرح سهمیه بندی
 در مورد سایر کالاهای از واردات و نیز ارزی کشور به شدت کاهش می نمود.

۲- اصلاح شبکه توزیع و تأمین حداقل نیازهای مردم:

شبکه کالاهای توزیع کننده، از ۳ بخش عمده در وسع و واسطه و خرده فروش
 تشکیل می شود. این شبکه نه تنها در کشور ما بلکه در اغلب کشورهای جهان هم
 تقریباً یونان به ویژه در شرایط بحرانی به اثبات رسیده است. کالاهای گران،
 ترم و ... از مقررات این شبکه توزیع است که شنیدنی تر بر همه ما نامشخص است.
 شرایط بحرانی هر مردم وارد می آورد.

اثرات حاکمیت این شبکه توزیع که از پالت ناسانی به ویژه در بخش عمده پودر
 و واسطه پخش و در استند در شرایط بحرانی و به هنگام وقوع و فرارهای کالا چندان
 محسوس نبوده و تنها موجب سوءتفوی می شد توزیع کنندگان عمده و عوامل واسطه
 می بودند. در شرایط بحرانی، مساله بطور مستقیم با ضروریات زندگی مردم از نیاز
 پسا می کند و به همین دلیل است که کشورهای سرمایه داری نیز در اوضاع بحرانی
 تغییراتی را در این شبکه به وجود می آورند.

به طور کلی از لحاظ توزیع این شبکه راحی بیرون سیستم اقتصاد آزاد نیز
 قبول دارند که در شرایط بحرانی توزیع باید تحت نظارت و دخالت کامل دولت قرار
 گیرد.
 به آنحال این مسائل و به دلیل تجربیاتی که از جنگ پیشین موجود بود در اوایل
 جنگ جهانی نیاز به تغییر در این شبکه ضروری می نمود و به همین منظور سیستم

سهمیه بندی در سطح طرف نظارت، دخالت به شدت در توزیع کالاهای به مردم اجرا درآمد.
 دستور کلی الگویی که به توزیع توسط وزارت بازرگانی و دیگر سازمانهای تخصصی بر
 توزیع آنها نظارت می شود به چهار دسته تقسیم می شوند. دسته اول که نظارت درجه
 یک بر آنها اعمال می شود شامل ۵ قلم کالا است که عمده ترین توسط واحدهای بخش
 خصوصی توزیع می شوند. این دسته از توزیع کلی و جزو آنها توسط سیستم گوبی کنترل
 می شود. گروه دوم که تعداد آنها حدود ۵۰ قلم می باشد الگویی است که در بخش عمده
 فردی توزیع استانی می شوند به این معنی که جهت جلوگیری از افغانان کالا به
 صورت عمده به دست واسطه و بازرگانها و افزایش هزینه های می خورد و جلوگیری
 از نارضایتی مردم در استان از انقلاب ماکرور کمین شده و تحویل نماندگی که از
 استانیهای کشور معرفی می شود (کالاهای نظیر پنجهال و چایی و لمان ...)

فردی گروه سوم که تعداد آنها نزدیک به ۵۰ قلم می باشد مقدار و میزان نظارت بر
 توزیع آنها به اندازه ای است که از احتکار و توزیع بی رویه آنها در سطح عمده فروشی
 جلوگیری به عمل آید. این کالاهای بدون احتکار و توزیع خاص، در توزیع به فروش
 می رسد بدون مکتب اجازت کلی و ... از این طریق توزیع می شوند به این گروه که بالغ
 می شود بازرگانی در توزیع جزء و عمده آنها به نحوی نظارت دارد سایر اقلام که بالغ بر
 هزاران قلم می شود توسط بخش خصوصی و واحدهای معینی در اختیار مسئولان قرار
 می گیرد (۱۱)

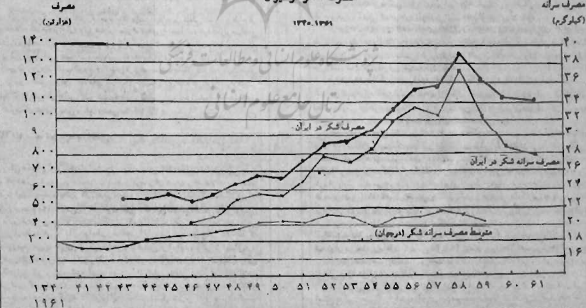
به هر صورت عدم دسترسی مردم به کالاهایی که از نظارت بیرون قرار می دهند و با
 نظارت کمی در توزیع آنها می شود و نیز در دسترس بودن کالاهای خودی خود گران، بر
 این است که سهمیه بندی کالاهای اصلاحی در شبکه توزیع به شمار می رود به طور
 مفاد، توزیع عمده بندی شده کشور که شوها موجب کوتاه شدن دست واسطه ها و
 سودبرگان کم شدن نوسانات قیمت بکریات شدن مصرف و عدم تخصیص یک ارج
 نقد مخرجه به کثیر خاصی از جامعه جلوگیری از مصرف بی رویه انواع مصرفی که
 شکر در تولید آنها بکار می رود شده است.

همچنین با کمک به اعمال شدن و توسعه شبکه توزیع اعلازنیهای روستایی، سهمیه
 بیشتری به جامعه روستایی نسبت به جامعه شهری به دلیل نیاز بیشتر آنان به کتوشکر
 اختصاص داده شد. (۱۲)

اثراتی که در مورد سهمیه بندی کتوشکر گفته شد در مورد سایر اقلام نظیر برنج،
 پودر، حبوبات و روغن نباتی نیز کم و بیش صدق می کند علاوه بر این، توزیع سهمیه
 بندی شده موجب ایجاد اطمینان افراد از تأمین مایحتاج خود می باشد که در آرایش و
 ثبات جامعه تأثیری مثبت دارد.

آ مقایسه با تورم و افزایش قیمتها
 تورم شدید، که از سال ۵۲ به دنبال افزایش قیمت نفت در بازارهای جهانی
 پدیدار شد، سیاست واردات هرچه بیشتر کالا در کشور، به دلیل عدم تغییرات اساسی
 در ساختار اقتصادی کشور به وسیله محدودی خود پس از انقلاب نیز ادامه داد و برخی
 مواردی نیز برسرعت آن نیز شدت شد. مجامعا متوسط افزایش شاخص بهای کالاها و
 خدمات مصرفی در دو سال بعد از انقلاب از ۱۷ درصد تجاوز کرد که تقریباً در حدود
 متوسط افزایش شاخصی در سال قبل یعنی ستهای ۵۵ و ۵۷ بود. این شاخص طی
 سالهای ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷ به ترتیب ۳۳/۵ درصد، ۲۲/۸ درصد و ۱۹/۲ درصد افزایش یافت.

مصرف شکر در ایران

کالا	واحد	قیمت رسمی به ریال	حداکثر و حداقل قیمت (ریال)
برنج صدری ۲ رجه	کیلو	۱۹۵،۱۸۵	۲۵۰-۲۰۰
چیت عرض ۹۰	متر	۱۶۰	۲۵۰-۱۸۰
مرغ پاک بکند	کیلو	۲۵۰	۳۵۰-۲۵۰
کرو پاستوریزه	صدگرمی	۱۱۰-۱۵۰	۱۱۰-۱۵۰
گوشه گاو باله‌بند استاندارد	کیلو	۱۲۰۰۰-۱۰۰۰۰	۱۲۰۰۰-۱۰۰۰۰
روغن نباتی مایع	کان ۵ لیتری	۱۵۰۰-۱۲۵۰	۱۵۰۰-۱۲۵۰
روغن نباتی جامد	کیلو	۷۵	۸۰-۷۵
نیران	کیلو	۲۸	۳۸-۲۸

مطابق بررسی تحولات اقتصادی کشور بعد از انقلاب سال ۱۳۵۸

(۱۳۶۳-۱۳۵۱)

عنوان کالا / سال	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳
خوراک	۱۸۶/۶	۲۲۷	۲۳۳/۳	۲۷۹/۶	۳۲۱/۹	۳۶۸/۳
حیوان	۱۳۸/۷	۳۱۵/۸	۳۸۸/۹	۴۲۲/۸	۴۷۱/۶	۵۱۸/۶
لبیات و تنوع مرغ	۱۷۹/۵	۲۱۹/۹	۲۶۷/۷	۳۱۹/۶	۳۶۵/۸	۳۶۹/۲
کوشش و مرغی	۱۹۳/۸	۲۰۸/۸	۲۳۶/۳	۲۸۸/۷	۳۱۶/۲	۳۲۳/۲
میوه‌ها و سبزی‌ها	۱۹۳/۸	۲۳۸/۲	۲۸۳/۲	۳۳۳/۲	۳۸۱/۲	۴۲۸/۷
روغن حیوانی و ماهی	۱۴۵/۸	۱۷۱/۷	۲۲۹	۲۶۵/۲	۳۰۲/۲	۳۸۸
پوشاک	۱۳۷/۷	۲۲۳/۷	۲۸۲/۷	۳۵۲/۲	۴۲۹/۲	۴۸۸/۲
مصالح ساختمانی	۶۱/۲	۶۲/۲	۶۲/۲	۶۲/۲	۶۲/۲	۶۲/۲
تاث کلی	۱۱۷/۲	۱۲۲/۱	۱۲۷/۵	۱۳۱/۵	۱۳۶/۵	۱۴۲/۲

۱- اقلام تعدیل شده است.

۲- آمار شامل اثاث خانه، کالاهای خدمات مصرفی مورد استفاده است. ملاحظه مجله بانک مرکزی شماره‌های

۱۳۲-۱۳۳-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴

لیول است ولی با یک شرط و آنکه ابرام‌های جامعه علمی و غیر ایرانی باشد نه در زمانی که آتش چاه هم در کشور شعله ور است.

این یکدهم این لقبی تیره داشت که هدف اصلی از برقراری این سیستم رشد تولید نبرده و نیست بلکه مقابله با شرایط بحرانی و کنترل مسائلی نظیر تورم، هدف برقراری این سیستم است. در حالیکه جامعه درگیر مساله تامین نیازهای ضروری خود می‌باشد طبعاً سیستم رشد تولید، در مرحله بعدی برقرار می‌گردد. ملاحظاتی که مساله اولی، در دایلی جهت عدم اجرای سیستم سهمیه بندی ذکر می‌کنند باید به این سؤال پاسخ دهند که چراست کمااین مساله مهمتر و اساسی تر است: حفظ تولید یا حل مساله تامین نیازهای ضروری مردم؟

از سوی دیگر باید توجه داشت که در شرایط بحران کالاهای اساسی و محصولات اقتصادی به مسائل اقتصادی باز نمی‌گردد و در حقیقت تولید در شرایط بحرانی بطور کامل تابع شرایط اقتصادی نیست...

مشکل اصلی دیگری که در سیستم سهمیه بندی وارد است نظیر تغییر الگوی مصرف، عدم ثبات به موقع کالا، عدم یکنواختی نحوه اجرای سیستم باز می‌گردد. مسئولان این سیستم چنین اظهار می‌دارند که در جریان اجرای سیستم سهمیه بندی به حداقل اینکه باره‌ای از کالاهای ضروری و در سطح شهر و روستا اعلام می‌شود گزینش از مردم، کالاهای را از دست مصرف کننده گرفته‌اند در الگوی مصرف خود وارد می‌سازند و یکی از معضلات مردم این مساله در ایران، مساله روغن نباتی مصرف است که پس از اجرای سهمیه بندی در سوی این کشور که تا آن زمان این کالاهای ضروری نمی‌گرفتند مورد مصرف قرار گرفته است. باید اذعان نمود که این اشکال نیز تا حدودی وارد است و این تغییر الگوی مصرف تا حدودی روی داده است. شاهد این لقبی نیز افزایش قابل ملاحظه واردات و توزیع روغن نباتی و برنج است.

این مشکل گذشته از بخشی از آن که غیر قابل بیان است از لحاظ کلی به دلیل جمعیت طریح و موارد مثبتی که در خود دارد نمی‌تواند مانع از اجرای آن بشود.

مهمین حال باید توجه داشت که این اشکال را به مقدار زیادی می‌توان بر طرف کرد. به عنوان مثال عدم اعلام روغن نباتی بخشی از مناطق روستایی که از لحاظ فامیروزی در وضعیت مناسبی قرار دارند و قادر به تامین روغن مورد نیاز خود می‌باشند، باید در اول این تقسیمه مؤثر باشد. مزایای سهمیه بندی مصرف باید به اندازه دیگری نیز توجه داشت و آن اینکه تغییر الگو در همه موارد منطقی نیست. به عنوان نمونه تخصیص سهمیه پرودهای پاک کنند و اعلام عمومی آن، موجب شده تا مصرف این ماده در الگوی مصرف اکثریت مردم جامعه باعث شده و در نتیجه باعث بهبود وضعیت عمومی شود.

عدم تعیین به موقع کالاهای که از طریق سیستم سهمیه بندی عرضه می‌شوند یکی دیگر از اشکالاتی است که مسئولان این سیستم فراموش کرده‌اند. در حالی که مسئولان معتمدند که کالاهای سهمیه بندی شده اغلب بر طبق منظم و مشخص اعلام می‌شوند و کالاهای در دسترس شکارگران اگر گرفته و در نتیجه مردم مجبور به تهیه کالاهای مورد نیاز خود از بازار سیاه می‌شوند و با اینکه این امر می‌تواند موجب برقراری شرایط بحرانی در ابتدای قرن خرید و تهیه کالاهای اساسی را ضعیف و ضابطی شده و در نتیجه مشکلاتی به بار می‌آید. در این مورد تلاش مدیرعامل شرکت کشت و صنعت خدمات بازار رگانی معتمد است، طرح خرید تولید توسط دولت به علت تیرین امکانات لازم متأسفانه موفق نبود و متأسفانه دولت نتوانست مقدار بزرگی سهمیه بندی شده را بخرود از طرف دیگر تعیین حدهای تقابلی پیمان کرد و قیمت را به خصوصی جدا به کیلویی ۲۰ تا ۲۵ تومان رسید. اعلام سهمیه مصرف نیز توسط بخش ضروریات و تحت نظارت دولت فروخته شود و در این مورد فرجه بین نوع خرید ۲۲ تومان قیمت گذاری شده است... (۱۵)

اشکالاتی دیگر از این قبیل نیز در میان شده است که باره‌ای از آنها نیز قابل لیول است. به این معنی که از ابتدای اجرای این سیستم مردم با مشکلاتی از قبیل عدم اعلام به موقع سهمیه برخی از کالاهای به طبقات رویدر شده‌اند.

۳-۱- عدم فراگیری سهمیه بندی کالاهای از مهمترین عوامل کاهش کارایی این سیستم است.

عوامل متعددی در ادامه روند رشد شاخص‌های قیمتی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به شرح زیر شرح تکمیلی نقش، تأثیر داشته‌اند که از جمله آنها می‌توان مسائلی اقتصادی اساسی را نام برد. اولت اثر تورمی ناشی از کسری بودجه، احیای اقتصادی و عوامل آن که افزایش قیمت کالاهای وارداتی و دلیل تهیه آنها از واسطه‌های مالی و همچنین کاهش تولیدات داخلی را به دنبال داشته است. شروع جنگ تحمیلی در اواسط سال ۵۹ موجب شد تا مقدار قابل توجهی به دو عامل پیشین و تسریع افزایش قیمتها شد. بطوریکه متوسط افزایش شاخص‌های کالاهای مختلف مصرفی از ۱۱/۶ درصد در سال ۱۳۵۸ به ۳۳/۵ درصد در سال ۱۳۵۹ رسید (۱۶)

به این ترتیب و باصطوری که در فوق ارائه شده به دنبال شروع جنگ تحمیلی، زود یک حرکت جدی در راه مقابله با این معضل تشدید یافته احساس می‌شد. دولت در این راستا به دو اقداماتی در زمینه مقابله با معضلات اقتصادی و از جمله تورم‌زدگی که از جمله اصلی طرح توزیع عادلانه و سهمیه بندی بود بنانه‌ها وارد و اقدام رسمی طرح توزیع عادلانه کالا تاکنون نقش اساسی در کنترل تورم انجام گرفته‌اند. مشاهده شد که تاکنون به رشد قیمت کالاهای که مشمول طرح سهمیه بندی بوده‌اند و مقایسه آن با رشدهای کالاهای که عرضه آنها از طریق آزاد صورت می‌گیرد، تشنگی کالاهای اشکاف و اختلاف عمیق در سیر صعودی قیمتها است. به عنوان مثال، شاخص‌های خوبی از ۳۹۸/۷ در مرداد سال ۵۸ به ۱۱۶۶/۷ در مرداد سال ۶۳ (۱۳۵۲/۱=۱۳۵۲/۱) و شاخص‌های میوه‌ها و سبزی‌ها از ۱۷۸ به ۲۸۸ و اثاث خانه از ۱۷۷/۷ به ۲۲۵/۲ طی همین مدت افزایش یافته است. در حالیکه شاخص‌های روغن حیوانی و نباتی طی همین مدت از ۱۷۱/۷ به ۲۸۸ افزایش یافته است. این در حالی است که روغن حیوانی مشمول طرح سهمیه بندی نبوده است و توزیع آن بطور کامل از کنترل دولت خارج شده است. جدول قیمت تا تحت تأثیر نوسانات بازار صورت گرفته است.

بنابر گزارشات شاخص‌های باره‌ای از کالاهای مصرفی است.

در این میان یکی از مسائلی که موجب شده است علاوه بر کاهش نقش این طرح در تخصیص عادلانه کالاهای ضروری بر خودخواه سیر صعودی را به پیوسته دیده بازار سیاه و به تبع آن عدم توزیع عادلانه و عدم توزیع کالاهای اساسی و وجود بازار سیاه که ناشی از عدم کنترل صحیح دولت بر توزیع آزاد و عدم وجود یک سیستم متناسب با شرایط بیرونی است. موجب شده تا سایر تورم‌زده‌ها و کالاهای ضروری از سوی مردم به تبع تفاوت نیازهای رسمی و غیر رسمی و در بازار سیاه و کالاهای اساسی و سهمیه بندی شده در میان رنجی می‌شود تا بازهم طرح‌های نظیر سهمیه بندی کاهش باید. جدول شماره ۴، مشخص کننده تفاوت قیمتهای رسمی و غیر رسمی بعد از انقلاب سال ۶۱ است.

اشکالات سیستم سهمیه بندی

باره‌ای مسائلی و ویژگیهای سیستم سهمیه بندی کالاهای ضروری و سهمیه بندی نیست که تصور شود این سیستم سرآنها بوده و از غیروار و اشکالات مردم است. اشکالات این سیستم را بطور کلی به دو دسته می‌توان تقسیم بندی کرد: مشکلاتی که به اساس سیستم سهمیه بندی باز می‌گردد نظیر اینکه این سیستم مسائلی نظیر تولید را تحت تأثیر قرار می‌دهد و دیگر مشکلاتی که مربوط به نحوه اجرای این سیستم می‌باشد در اینجا به شرح یک از آنها نظیر مختصر اشاره می‌شود. در این سیستم سهمیه بندی به عنوان یکدهم کشور کنترل اقتصادی در شرایط بحرانی از ابتدای قرن حاضر مورد توجه قرار گرفته. این روش پیشنهادی کار پرونده کار پرویز در شرایط بحرانی، با ملاحظاتی نیز رویدر صورت می‌گیرد. معترضین و شاید منتقدی بی‌جهت است. اشکالاتی است که برقرار کردن سیستم سهمیه بندی در امر تولید ایجاد می‌کند. ملاحظاتی سیستم سهمیه بندی می‌گویند که اجرای این سیستم به دلیل کنترلی که در مصرف، قیمت و... ایجاد می‌کند تولید را دچار رکود می‌سازد این مخالفت تا حدودی صحیح و قابل

با قبول تمایز این مشکلات، باید توجه داشت که این مشکلات بطور کلی به امر سازماندهی و تسکینات مدیری طرح پلان می گردد. شناسایی انرژی، حمل و نقل، پمپاژ و مشکل تخلیه کالای مشکلات و موانع توزیع داخلی اموری هستند که در صورت هسته، جدیت پیشکار در ابعاد محدودان و آینده نگری طراحان و سیاست گران به سادگی قابل حل می باشد.

اگر طول دران ساله که مورد اشاره درعوامل سابق شرکت گسترش خدعات پارکهای است، فلتر به خرید پیمان می شود. پیش از اینها باید چگونگی جمعیت مردم در آن لحظه، چرا که عملکرد پخش، خصوصاً نیز بعد از به اصطلاح آزادسازی خرید و فروش برون داخلی و افزایش شدید پیمان آن، از توضیح می نیاز است.

واقعیت این است که سه عامل عمده در مسأله توزیع تأثیر گذار است. واردات، تولید و شبکه توزیع.

به عبارت دیگر تغییر و درگونی توزیع نابسامان فعلی نیاز به آن دارد که این ۳ مسأله عمده را به نحو مطلوب، در جهت اهداف مورد درگونی و تغییر قرار بدهد. زمانی که واردات و تولیدات متناسب با نیاز جامعه نباشد، طبیعی است که در امر توزیع اختلالات پدید آید. عدم مشخص بودن انرژی تولید، مصرف و عرضه، جلوه یکی از علل و عوامل این نابسامانی است. در این زمینه در مصاحبه صورت پذیرفته پارکهای داخلی کشور با اطلاعات سیاسی - اقتصادی می توانیم صراحتاً در بحث پارکهای داخلی اینکته به چیزی تولید شده و چگونه تولید شده، یک دستورالعمل مفید باشد تا نظرم خاص در قبل مشاهده شود. در این امر که کارخانه ما صرفاً فقط با نظر خاص تولید کرده و مطابق نظر ما کالای خود را به فروش درجالت حاضر عرضه و وارد است. کما اینکه ما در حال استاندارد سازی کالای تولید شده می توانیم تولید کالای تولید می شود. حتی در بعضی از احصای که ملی شده اند مدیریت دولتی دارد. ساختار همان است که قبلاً برده (۱۶)

نکته دیگر واردات و صادرات است. گروه به گفته معارف دولتی داخلی کشور در زمان مصاحبه، در بحث واردات، عدم کار به انجام رسیده است و واردات به نحو قابل توجهی در خلعت توزیع وارد شده است و این امر باید بزم شدن آن مسیوم که کسورهای موجوداً اکثراً به دلیل بروز اختلال در امر واردات و عدم ورود به موانع دولت اولیه می باشد که از آن جمله کسور مربوط به پودر پاک کسور در خرید ماه ماه جاری ... را می توان نام برد.

مشکل عمده دیگری که در این زمینه وجود دارد مسأله شبکه توزیع است. شبکه توزیع، پس از پیروزی انقلاب به پای آنکه درجهت آزمانها، اهداف انقلاب، تغییر جهت داد و در خدمت انقلاب فرایند پایداری رویه و یافت نامالای خود بازاری مضطرب بر دوش انقلاب، جملعه و مردم بوده است. این شبکه که نیازهای جنی به تغییر معلومی داشت، نه تنها تغییر معلومی نکرد، حتی محدود نیز نشده و بلکه با گسترش دامنه عرضه، افزایش گریز را نیز رشد داد و موجب شد تا یک کالای در مجرای تولید توزیع مصرف از دستهای گوناگونی عبور کند. مستجابی که تنها اثرش بر روی کالای افزایش قیمت بوده است.

بر جلوگیری از گسترش بی رویه این شبکه، دولت با یک سلسله مشکلات که اهم آنها عبارت است از: دورخ نظریهای مختلف پارسون اهریانی قانون نظام صنای و مخلوقات واحدهای صنای روبرو به است. معالوم وزیر بازرگانی در این مورد می گوید:

«در مورد گسترش واحدهای صنای ما قانونی به نام قانون نظام صنای کشیم که متعلق به قبل از انقلاب است و شورای انقلاب نیز یک اصلاحیه بر آن زده است. این قانون می باشد اما من است ابروی می شد و یکی از ابرازهای کنترل و جلوگیری از گسترش واحدهای صنای ایرانی باستان کانون بود که عملاً چند سال به تأخیر در تصویب اندوده (۱۷)

با توجه به مشکلات فوق می توان چنین نتیجه گیری کرد که مشکلات موجودی عمدتاً به این باز می گردد که شبکه توزیع موجود پشت نامتجانسی است و پاشیدگی نیازهای جامعه است. بنیاد مشکل مشکلات موجوده به گریز سیستم سهمیه بندی نه تنها دولتی را دروا نخواست، بلکه خود موجب کسری می نیز خواهد شد.

و البته تغییرات معلومی، علاوه بر جهت نقد شدن شلن می دهد که علیرغم وجود این مشکلات و وضعیت عرضه کالاهای مشمول طرح سهمیه بندی به مراتب از کالاهای که کنترل برای آنها وجود ندارد و طبق میل و خواسته تولیدکنندگان و واسطه گران عرضه می شود، به مراتب بهتر است.

عدم بازدهی کامل:

واقعیت آن است که سیستم سهمیه بندی نتایج موردانتظار کاملاً به بار نیاورد و علیرغم آنکه نبر و مشکلات برای ابرای آن بکار گرفته شده است. از بنای عامل برطرف رهاور نهی شده است.

وجود سیستم چند ترحمی، بازار سیاه و پاره و تقلبات در امر توزیع کوب و اشکالاتی که به پیش به پلاری از آنها اشاره شد این ایهام را در لفظن پیرونده آورد که این سئال به صورت اجتناب ناپذیری ناشی از سیستم سهمیه بندی است. در حالیکه یکی از عوامل کاهش کارایی این سیستم، عدم فراگیری آن می باشد. کالاهای که عرضه آن از طریق کوبین صورت می گردد حیرت انگیز از آند و شکر، روغن نباتی، برنج وارداتی، پودر صابون، گوشت، مرغ خانم مرغ گریه، پنس، مینس و مینس که بهر در مورد نقد و شکر، صابون، روغن، و نفت، سهمیه بندی، ماضی آنها که د می گاد نامو شده است. از سوی دیگر عرضه آزاد اجناس سهمیه بندی شده نیز بدینجری افزایش یافته و کالاهای سهمیه بندی به در طریق کوبین و اثرات آن می شوند علاوه بر

این کالاهای در مجموع در حدود ۱۰۰ کالای دیگر نیز از نظرات دولتی برخوردار می باشند و سایر کالاهای راساً توسط بخش خصوصی و بدون هیچ نظارت خاصی عرضه می شوند.

بنیادی است که در یک چنین آشفته بازاری، سهمیه بندی نیز دچار خرابی شده و اثرات واقعی خود را نشان نیاورد. داد در صورتیکه اگر سیستم سهمیه بندی کنترل پیشروی داشته باشد، تنها سهمی از مشکلات موجود حل می شد.

می توان سیستم سهمیه بندی را درست بشمری بده که مشکل که به ۹۰٪ کالاهای فعلی، دیگر کالاهای ضروری مورد نیاز مردم نظیر مواد آبی، و حتی پارچه را نیز از طریق سیستم سهمیه بندی و تحت نظارت و کنترلی دقیق که بالغ عرض باشد عرضه کرده و کسورهای اجتنابی و نهیجی در توزیع را به شکل اساسی حل کرد.

عدم کنترل کیفیت:

مشکل دیگر عدم کنترل دقیق و فاعلمه ایمنها است. ایمنهای غیر واقعی و کذب که از سوی مقامات ذی ربط اعلام می شوند نه تنها مشکل کشای مسأله توزیع نیست بلکه خود در ایجاد اختلال در امور مردم می باشد.

وجود یک سیستم سالم توزیع و کنترل دقیق ایمنهای موجب قطع دست سوری می می شود که در هر شرایطی چه با وجود و چه بدون ممانع فراگردگانه خودی است. بدینشک عدم کنترل و نظارت بر سیستم توزیع و برودت کنترل ایمنهای موجب می شود تا سوریهای نام منتفع طیفان حتی در سیستم های کنترل شده نظیر سیستم سهمیه بندی نیز نلوا کرد و اهرای صحیح اثر حاصل کنند. در این باره سوزانده سوریهای سیستم اقتصادی کشور می گوید: مشخص است که عرضه به تنهایی ایمنها به صورت کلی نیست. عرضه باید در یک سلسله مراحل از جمله تولید تا نقطه مصرف ملاحظ شود تا کالاهای در صلاح از سیستم رها پایت پاک و نظیر توزیع دچار اختلال نشده (۱۸) روی در مصاحبه از ضمن تشریح این وضعیت تولید نه داده است که سیستم نظارت دولت و شبکه توزیع برقرار شده و تولیدها از سوی بزرگترین دولتی مورد نظارت و کنترل دقیق قرار گیرد. در این جهت است که در عنوان کمک به اقتدار کم در آند و مستطیف بر سیستم توزیع نظارت کنند برای این منظور یک سیستم جدید از خود کارکنان دولت جهت کنترل و نظارت برودت خواهد بود (۱۹)

باید اضافه کرد که این نظارت نه تنها حسن دولت بلکه ورطیده دولته است. ورطیده و مستطیف دولت در اقبال مردم و جملعه ایمنها می کند علاوه بر نظارت و کنترل، و اعمالی که دولت در اختلال بر سیستم می شوند. برطرفی فاعلمه صورت گیرد.

در پایان باید اشاره کنیم سیستم سهمیه بندی با تمام کسورهایش اگر در مقام رفع نواقص و کسورهای اهریانی آن برآیند این سیستم بر حل مشکلات فعلی بطرز ما کارسازتر باشد و در آن حتی می توانیم فرضیه جریانی سورت کسورهای کارسازتر بودن که تا ۲۰ سال پس از پایان جنگه سیستم سهمیه بندی را در عرضه پاره ای از کالاهای خط کرده است. به منظور تساهل و تسطال و در اقتصادی حفظ کرد. پسند است که برای ضروری ترین اقلام عرضه به خارج وابسته است. برای رعایت خود را وضع تولید به استقلال اقتصادی جاره ای جز دست برداشتن از راه حل جای کوله مدت و اتصالی ندارد.

والتام

- مأخذ:**
- ۱- سیاستنامه - طرح نظام الشکر - به روشنی حد برت دارک - صفحه ۳
  - ۲- نقش دولت در اقتصاد عدلنامه ایران - اطلاعات سیاسی - شماره ۱

- سوم:**
- ۱- نگین به سهمیه اقتصادی جهان در سالهای دوازده جنگ - اطلاعات سیاسی - اقتصادی - شماره چهارم
  - ۲- تاریخ اقتصادی ایران - چارلز هوری ص ۵۸۲
  - ۳- حیدرکرم داد بیع اقتصادی کشور تا سال ۶۲ - ص ۲
  - ۴- درآمد کشور ۴ - ص ۵۹۱
  - ۵- روزنامه اطلاعات ۱۳۰۸/۸/۵
  - ۶- روزنامه اطلاعات ۱۳۲۰/۸/۶

۱- مشکر - به بیع اقتصادی کشور ۳۷ ص ۱۷ - منابع و منابع اقتصادی ناشی از اجرای طرح سهمیه بندی نقد و شکر

۲- کوزل، روس، وضع سعادت کند، ص ۸، معده اول، ۶۶، ۶۵، نقد آمار اقتصادی

- ۱- مساعده معاونت وزارت بازرگانی روزنامه اطلاعات ۱۳۱۶/۱۰/۶۶
- ۲- سازمان نقد و شکر کشور عملکرد سال ۶۱ می شد
- ۳- بررسی سورت اقتصادی کشور چهارم جدول ص ۳۷۵
- ۴- همان ماضی ص ۳۷
- ۵- روزنامه کیهان ۱۳۱۸/۸/۸
- ۶- اطلاعات سیاسی - اقتصادی - شماره ۸، ماضی و مستر بازرگانی داخلی
- ۷- همان ماضی
- ۸- اطلاعات ۱۳۱۸/۷/۶۶ - مصاحبه با سوزانده معاونت نقد و زیر
- ۹- همان ماضی